

Vabariigi Valitsuse määruse
„Mõisamõtsa looduskaitseala kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri“ eelnõu
SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

„Looduskaitseaduse“ (RT I 2004, 38, 258; 53, 373) § 10 lõike 1 ja § 11 lõike 1 kohaselt on Vabariigi Valitsusel õigus võtta määrusega ala kaitse alla ning kehtestada ala kaitsekord. Kavandatava Mõisamõtsa looduskaitseala moodustamise ettepaneku tegi Eesti metsakaitsealade võrgustik 2001. aastal.

Esitatava Vabariigi Valitsuse määruse eelnõu on koostanud Keskkonnaministeeriumi Võrumaa keskkonnateenistuse looduskaitse peaspetsialist Pille Saarnits, eelnõuga kavandatud kitsenduste vajalikkust, „Looduskaitseadusele“ vastavust ja seletuskirja nõuetekohast vormistust kontrollis looduskaitse osakonna spetsialist Liina Vaher (tel 626 2887). Eelnõu keeletoiemataja oli Enel Ormus (tel 6262 906) ja eelnõu õigusekspertiisi on teinud õigusosakonna jurist Kadri Tubli (tel 6262 822).

2. Eelnõu sisu

Kaitseala eesmärk

järgmised EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) I lisas nimetatud elupaigatüübid ja II lisas nimetatud liikide elupaigad: jõed ja ojad (3260), vanad loodumetsad (9010*); harilik võldas (*Cottus gobio*), jõesilm (*Lampetra fluviatilis*), lõhe (*Salmo salar*); rohe-vesihobu (*Ophiogomphus cecilia*), paksukojaline jõekarp (*Unio crassus*). Kogu kaitseala kujutab endast sihtkaitsevööndit, mis on vajalik taimharulduste elupaiga kaitsenõuete ja metsakoosluste loodusliku arengu paremaks tagamiseks.

Kaitse-eeskirjaga on inimestel lubatud kaitsealal viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi, pidada jahti ja püüda kala. Telkida ja lõket teha võib kaitseala valitseja ettevalmistatud kohtades. Õuemaal on lubatud telkida ja lõket teha omaniku loal. Rahvaüritusi selleks ettevalmistamata kohtades ja rohkem kui 50 osalejaga võib korraldada kaitseala valitseja nõusolekul. Rahvaürituste korraldamiseks õuemaal ei ole kaitseala valitseja nõusolekut tarvis. Sõidukiga on lubatud sõita kaitseala teedel ja mootorita ujuvvahendiga kaitseala vetel. Maastikusõidukiga sõitmine on lubatud valitseja nõusolekul. Sõidukiga sõitmine väljaspool teid ja maastikusõidukiga sõitmine valitseja nõusolekuta on lubatud järelevalve ja päästetöödel, valitsemisega seotud töödel, metsatöödel ja poollooduslike koosluste hooldamisel. Mootoriga ujuvvahendiga sõitmine kaitseala vetel on lubatud vaid järelevalve- ja päästetöödel, selle kaitse-eeskirjaga lubatud töödel ning valitsemisega seotud töödel. Kaitsealal ei ole lubatud ilma kaitseala valitseja nõusolekuta muuta katastriüksuse kõlvikute piire ega kõlvikute sihtotstarvet, koostada maakorralduskava ja teha maakorraldustoimingud, väljastada metsamajandamiskava, kinnitada metsateatist, kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut, anda nõusolekut väikeehitise ehitamiseks, seada projekteerimistingimusi ning anda ehitusluba.

Kaitseala sihtkaitsevöönd on kaitseala osa seal väljakujunenud või kujundatavate looduslike ja poollooduslike koosluste säilitamiseks. Kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud kaitsealuste liikide elutingimuste säilitamiseks vajalik tegevus, poollooduslike koosluste ilme ja liigikoosseisu tagamiseks vajalikud tööd, tee-ehitus, tehnovõrgu rajatise või tootmisotstarbeta ehitise püstitamise kaitsealal paikneva kinnistu või kaitseala tarbeks ja olemasolevate ehitiste hooldustööd, teadustegevus ning metsakoosluse kujundamine vastavalt kaitse-eesmärgile, kusjuures kaitseala valitsejal on õigus esitada nõudeid raieaja ja -tehnoloogia, metsamaterjali kokku- ja väljaveo ning puistu koosseisu ja täiuse osas. Atru ja pilliroo varumist ei ole vaja sihtkaitsevööndis reguleerida, kuna atru ja pilliroog kasvab ainult meres ja kaitsealale mereala ei jää. Samuti ei ole tarvis reguleerida olemasolevate maaparandussüsteemide hoiutöid ega veerežiimi taastamist, kuna olemasolevad

maaparandussüsteemid puuduvad ning veerežiimi taastada ei ole vaja.

Kaitseala tüübiks on valitud looduskaitseala, kuna kaitsealal asub palju kaitsealuseid liike ja looduslike kooslusi. Kaitseala kaitsekorra väljatöötamisel on arvestatud kaitsealal esinevaid loodusväärtusi ja eksperdiarvamust kaitse-eeskirja tsoneeringu ning kaitsekorra kohta. Kaitse-eeskirjaga kehtestatavad piirangud on sätestatud sellises ulatuses, mis tagaks kaitsealal esinevate liikide ja looduslike elupaikade soodsa seisundi. Leebem kaitsereežiim seaks ohtu kaitseala kaitse-eesmärkide saavutamise ja kaitseväärtuste säilimise.

Mõisamõtsa looduskaitseala pindala on 214 hektarit, sellest eramaad 0,2 hektarit, jätkuvalt riigi omandis olevat maad 4,8 hektarit ja riigimetsamaad 209 hektarit.

3. Maaomanike seisukohad

Vastavalt „Looduskaitseseaduse“ § 9 kohasele kaitse alla võtmise menetlusele on moodustatavast kaitsealast ja kehtima hakkavast kaitse-eeskirjast kinnisasja omanikke teavitatud posti teel tähtkirjaga (välja on saadetud 3 kirja) ning palutud avaldada arvamusi, teha ettepanekuid ja esitada pretensioone. Kirjad sisaldasid teadet, et kui pretensioone ning ettepanekuid ei esitata, loetakse, et kinnisasja omanik on kaitse-eeskirja kooskõlastanud.

19. novembril 2003 toimus kaitse-eeskirja avalik arutelu, kus osalesid Roosa metskonna, Varstu Vallavalitsuse, OÜ Eesti Metsakeskuse ja Võrumaa Keskkonnateenistuse esindajad ning üks kolmest kaitsealale jääva maaüksuse omanikust.

	Maaüksus	Pindala (ha)		Märkuse sisu
		Kokku	Kaitseala	
1.	49301:004:0212 (3 omanikku)	0,178	0,178	

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Mõisamõtsa looduskaitseala kaitsekorra kavandamisel on lähtutud Looduskaitseseaduses esitatud nõuetest ning arvestatud vastavust Euroopa Ühenduse õigusele, eelkõige EÜ nõukogu direktiivile 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ja loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitsest ja EÜ nõukogu direktiivile 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitsest. Mõisamõtsa looduskaitsealale jääv ala on Vabariigi Valitsuse 2004. a 05. augusti korralduse nr 615-k "Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri" punkti 223 kohaselt määratud Natura 2000 võrgustiku alaks.

5. Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulutused

Määruse jõustumisele peab järgnema erinevate maamaksumäärade kinnitamine, mis tuleneb määrusega kehtestatavatest majanduspiirangutest. Sellega korrigeeritakse ühtlasi valdade eelarvesse laekuva ja riigi eelarvest kompenseerimist vajava maamaksu suurust.

Määruse jõustumine ei too kaasa uute organisatsioonide asutamist.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub Riigi Teataja seaduse (RT I 1999, 10, 155; 2001, 24, 133, 93, 565; 2002, 44, 283) § 5 lõikes 5 sätestatud ajal.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Mõisamõtsa looduskaitseala kaitse-eeskirja eelnõu ja seda käsitleva eksperdiarvamuse on kiitnud heaks Võrumaa Maavalitsus, Mõniste Vallavalitsus ja Varstu Vallavalitsus.

Villu Reiljan
Minister

Annika Velthut
Kantsler

